

Csonka és Sánta pajtás

Székely népmese

Volt egyszer egy király, s annak egy szép felesége. Úgy éltek, mint két gerlicemadár, de nem sokáig tartott ez a tubicás élet, mert a királyné nehéz beteg lett, s meg sem gyógyult többet. Mikor a királyné megérezte a halálát, azt hagyta az urának, hogy csak úgy házasodjék meg másodszor, ha hozzá hasonlatos szép leányt talál.

A király megesküdt erre, s egy óra sem telt belé, meghalt a királyné. Sírt a király keservesen, majd megölte a búbánat, de hogy eltelt az esztendő, gondolta magában, mégiscsak megházasodik, mert asszony nélkül nincs a háznak igaz ékessége. Elindult hát világgá, bejárt több országot, látott is sok szép leányt, de olyan szépet, amilyen az ő felesége volt, sehol sem talált.

Visszajött a király nagy búval-bánattal, s attól fogvást nem látta többet senki lélek a király mosolygását, piros arca meghaloványodott, s úgy leszakadt a hús a testéről, hogy a csontja is zörgött.

Volt a királynak egy jövődbe látó szakácsa, s ez hogy látta a királynak pusztulását, mondotta neki:

— Felséges királyom, rossz néven ne vegye mondásom, fogadja meg a tanácsomat, mert különben egy esztendő sem telik belé, kisorvad az árnyékvilágból.

— Tudom én azt, fiam, de mit csináljak. A feleségemnek esküszóval fogadtam, hogy addig meg nem házasodom, míg hozzá hasonlatos szép leányt nem találok. Több országot bejártam, sok szép leányt találtam, de olyan szépet, olyan gyönyörűt, amilyen a feleségem volt, nem láttam, hírből sem hallottam.

— Felséges királyom — mondotta a szakács —, van egy olyan szép leány, igaz, hogy több nincs is. Az óriáskirály leánya ez. Hanem azt is mondom, hogy erős próbákat kell kiállani ezért a leányért.

— Nem bánom én, megpróbálom, csak mondd, ha olyan soktudó vagy, hogy mit csináljak.

— Azt, hogy válasszon ki a katonáiból egy ezred huszárt, egy ezred granátérost s egy ezred bakát, hadd kísérjék Óriásország határáig. A katonák tovább ne menjenek, maradjanak a hátá-

ron, felséged pedig menjen egyenest az óriáskirály városába, ott is a király palotája elé. A palota előtt három aranyoszlop van, de ha nem bízik az erejében, a harmadikhoz kösse a lovát, akkor nem állítja a király nehéz próbára.

Ahogy ezt mondotta a jövődbe látó szakács, a király mindjárt nekicihelődött, készülődött, s indult a három ezred katonával Óriásországba. A katonákat otthagyta Óriásország határán, aztán ment egymagában, meg sem állott a király kapujáig. Csakugyan három aranyoszlop volt a kapu előtt, de a király a harmadikhoz kötötte a lovát: gondolta magában, jobb alul kezdeni.

Na, megköti a lovát, s abban a pillanatban nagyot csendül az aranyoszlop. A csendülésre kiszaladt az óriáskirály leánya, de mikor látta, hogy ez az idegen vitéz a harmadik oszlophoz kötötte a lovát, mindjárt visszafordult, s mondta az apjának:

— Megint jött egy vitéz szerencsét próbálni, de a harmadik oszlophoz kötötte a lovát. No, ez tudom, egy próbát sem áll ki.

Azonközben felment a király, mondja, hogy ki s mi, miért jött, az óriáskirály fogadja:

— Hozott Isten, királyi pajtásom! Tetszik nekem formád, de hiába tetszik, ha a próbát ki nem állod. Az a próba, hogy kösd fel a leányom kardját meg a tarsolyát, a fegyverét töltsd meg, a lovára ülj fel, s menj vele vadászni. Állod-e a próbát?

— Állom — mondotta a király.

Egyszeriben hozták a királykisasszony kardját s tarsolyát. Akkor volt a kard is, a tarsoly is, hogy két óriás cipelte, s ugyancsak izzadtak belé.

— No, kösd fel!

Próbálta a király mindenféleképpen, de olyan hosszú volt a kötő, hogy nem érte végét-hosszát, belegabalyodott egészen, s a kardot is hiába próbálgatta, meg sem tudta emelinteni.

Aztán hozták a fegyvert. Akkor volt, mint egy ágyú. Hozzá sem nyúlt a király, ugyan minek nyúlt volna?

Akkor kimentek az udvarba, s az istállóból kieresztették a királykisasszony paripáját. Ez meg akkor volt, mint egy ház, s ahogy meglátta a királyt, nagyot fújt, s egyenest a királynak iramodott, hogy levágja az előlábával. De bezzeg a királynak inába szállt a bátorsága, s esze nélkül szaladt fel a palotába.

— Hohó, barátom — mondotta az óriáskirály —, nem a palotámban van a te helyed, hanem

a tömlöcben, hogy ilyen gyáva létedre idejöttél az én leányomért!

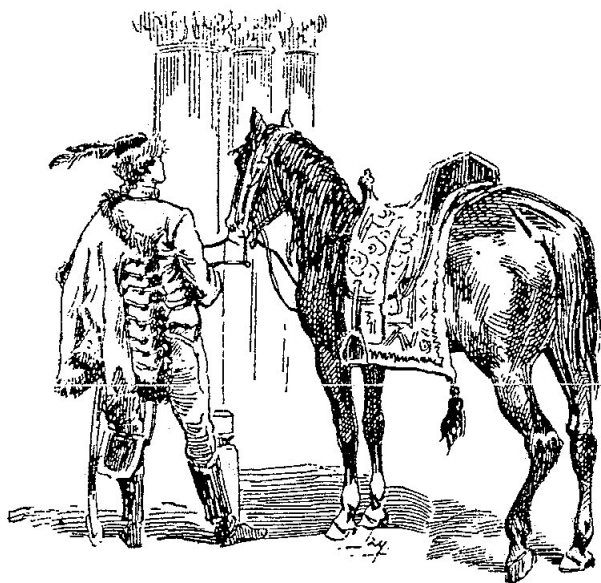
Úgy bizony, tömlöc fenekére került a szegény király. Ám egy napot sem ült ottan, a király felhozatta, s mondta neki:

— Hallod-e, királyi pajtásom, ez órától fogva te lész az én igáskocsisom, de előre megmondom, nehogy a korcsmára hordjad a zabot, mert te is úgy jársz, mint a másik.

No, az ugyan szépen járt, mert nem a lónak adta a zabot, hanem a korcsmába hordotta: a fél lábánál fogva felakasztotta a király egy oszlopra.

Hej, Istenem, búsult a király, majd meghalt bánatjában, hogy király létére ekkora nagy gyalázat találta, de mit volt mit nem tenni: az igáslovak mellé állott. Hanem jól látta s tudta ezt a jövődöbe látó szakács, s megesett a szíve a gazdája szomorú sorsán. Nagy hirtelen királyi ruhát csináltatott, felöltözött szépen, s három ezred katonával ő is elindult Óriásországba. A katonákat ő is a határon hagyta, s egyedül vágatott a király kapuja elé, ott a lovát megkötötte, meg ám, mégpedig az első arany oszlophoz. Nagyon csendül-bondul az aranyoszlop, kiszalad a királykisasszony, mindjárt be is szalad, s mondja az apjának:

— Megint jött egy idegen vitéz! Úgy látszik, bízik az erejében, mert az első aranyoszlophoz kötötte a lovát.

Fölmegy a szakács, elmondja, hogy mit akar, s hozták egyszeriben a kardot meg a tarsolyt. De bezzeg ő nem gabalyodott a kardkötőbe, módosan

a derekára kötötte a kardot is, a tarsolyt is. Akkor hozták a puskát, ezt meg fél kézzel felemelte, megcélozta az igáskocsis lábát, aki az oszlopon lógott, s olyan ügyesen találta, hogy a kocsis leesett az oszlopról, s fél lábbal tovább sántált nagy nehezen, s meg sem állott, míg ki nem sántált Óriásországból.

Ámult-bámult az óriáskirály, de gondolta, hogy hiszen volt, ahogy volt eddig, de a lóra nem ül fel, ha hét ördög lakozik is benne! Már akár lakott benne, akár nem, elég az, hogy a ló nem szaladott a szakácsnak, de sőt inkább melléje sompolyogott, dörgölődött, még meg is nyalogatta, s engedte, mint egy kezes bárány, hogy felüljön rá. Fel is ült a szakács, s azzal, hopp! Keresztülugratott a kapun. Az óriás-királykisasszony is hirtelen föl pattant egy másik lóra, de mire keresztülugratott a kapun, a szakács úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Mit volt mit nem tenni, visszafordult nagy búsán, s mondta az apjának:

— No, édesapám, egy vitéz akadt, aki erősebb nálam, s az is itthagytott.

De még jóformán ki sem mondta ezt, jött a szakács királyi ruhában.

Hej, örült az óriás-királykisasszony! Egyszeriben elmátkásodtak, s ha a szakács akarja, mindjárt papot is hívnak, de ő azt mondta, hogy csak várjanak egy hetet. Csak azt várta a szakács, hogy szerét-módját ejthesse, lement az istállóba. Ott volt az ő gazdája, éppen a lovakat vakarta.

— Adj' isten! Ismer-e engem, felséges királyom?

Nézte, nézte a király, de nem ismerte meg.

— Úgy nézzen meg engem, hogy én a felséged szakácsa vagyok. Hamar vegye fel a ruhámat, s menjen fel a palotába, én már elmátkásodtam a királykisasszonnyal. Egy hét múlva lesz a lakodalmom, esküdjék meg velem, én meg addig kocsis leszek felséged helyett.

Gondolt ide, gondolt oda a király, tegye-e, ne-e, mégis csak arra fordult a gondolatja, hogy fölvette a szakács királyi ruháját, ment egyenest a palotába. Nem vette észre sem a király, sem a királykisasszony a hamisságot, s mikor a hét kitelt, megtartották a lakodalmat, hét nap s hét éjjel szólott a muzsika, folyt a bor s a sok mindenféle drága lé.

Akkor a király lement a szakácshoz, s kérdezte:

— Hát most mit csináljak?

— Azt, felséges királyom, hogy menjen haza az országába. Az óriáskirály a legszebb paripáit ajánlja majd, de felséged csak mondja, hogy az igáslovakkal megy s az igáskocsissal.

Visszamegy a király a palotába, mondja az apósának, hogy haza akar menni.

— Jól van, fiam, ámbátor itt is maradhatnál, mert az én országom nagyobb a tiednél. Válaszd ki a legszebb hat lovat, azzal vidd haza a feleségedet.

Mondta a király:

— Nem kell nekem szép ló, apámuram. Messze van az én hazám, nehéz az útja, csak igásló győzi azt.

— Hát legyen a kedved szerint, hanem a legöregebb kocsisomat küldöm, nehogy bajotok essék.

— Csak hadd jöjjön az igáslovak kocsisa, apámuram, az ismeri legjobban a lovak szokását.

De így s de úgy, beszélt erre-arra az óriáskirály, mert mindenképpen szerette volna megakadályozni, hogy király legyen az igáskocsisa, hanem azt sem akarta megmondani a vejének, ki s mi legyen a kocsis, mégiscsak eleresztette az igáskocsist.

Na, felkészülődnek, útnak indulnak, de minekelőtte elindultak volna, a szakács odasuttintott a királynak:

— Felséges királyom, vigyázzon, mert a városon kívül van egy virágoskert, s mikor azon át-megyünk, a felesége azt kívánja, hogy állítsa meg a kocsist, s szakasszon neki három rózsát. Ám felséged kiáltson elé: hajts! Nehogy rózsát szakasszon, mert attól nem lesz szebb a királyné, amint mondja, hanem még háromszorta erősebb, mint most, s bizony akkor nem tudom, hogy bírunk-e vele!

Hát csakugyan, amikor a virágoskertbe értek, megszólalt a királyné:

— Jaj de szép rózsák! Szakassz le hármat, édes uram, majd meglátod, hétszerte szebb lesznek!

— Hajts — kiáltott elé a király a kocsisnak —, nem érünk rá a rózsaszedésre!

A királyné szólni sem mert többet. Mikor a határra értek, a katonák, kik addig ott táboroztak, mind fölkerekedtek s kísérték a király kocsiját nagy bandaszóval, úgy mentek a király városába,

ott meg kicsődültek a népek, vivátoztak, s hét álló hétig állott a dínomdánom, hejehuja, hogy ím, hazakerült a király, s feleséget hozott, éppen olyan szépet, amilyen az első volt.

Telt-múlt az idő, a király s a királyné úgy élt, mint két gilicemadár, de egyszer egy este valamin összeszólalkoztak, szóból szó kerekedett, s ha a király hirtelen ki nem szelel az ajtón, bizony csúf jár. Leszalad az istállóba, mondja a szakácsból lett kocsisnak, hogy mi történt, s vissza sem mert menni, mert attól tart, hogy a felesége megagya-bugyálja.

— Csak maradjon itt felséged — mondta a kocsis —, mindjárt lecsendesítem én a királynét!

Lekapott a szegről egy hétágú korbácsot, fölment a palotába, s mert hogy sötét volt a szobában, a királyné nem ismerte meg, s folytatta a veszekedést. Egy-két szóval visszavágott a kocsis, aztán nagyot rittyentett a hétágú korbáccsal, s úgy megverte a királynét, hogy feküdt belé egy hétig. Ahogy megverte, leszaladt az istállóba, visszaküldötte a királyt, s a királyné szentül hitte, hogy az ura verte meg.

Hiszen hitte addig, ameddig, de egyszer a királynak országgyűlésbe kellett mennie, s ezalatt egy vén boszorkány bejárós lett a királynénál. Ez a vén boszorkány megmondta a királynénak, hogy nem az ura verte meg, hanem a kocsisa, s az az erős ember is, aki a próbákat kiállotta, a kocsis volt, azazhogy a szakács.

Hej, szörnyű haragra gerjedt a királyné! Hiszen ha legalább az ura verte volna meg!

No, szegény kocsis, most már jó éjszakát mondhatsz az életednek, mert a királyné ahogy megtudta ezt a hamisságot, halálra szánta a kocsist s keserves életre az urát. A boszorkány azt tanácsolta, hogy tegye beteggé magát, mikor az ura hazajő, s mondja neki, hogy addig meg nem gyógyul, míg a kocsisnak a bal kezéből s a szívéből bárcsak egy falást nem eszik.

Meg sem várta, hogy hazajöjjön az ura, ágyba feküdt, nagyokat nyögött, hát még mikor az ura hazajött! Úgy nyögött, úgy jajgatott, hogy a királynak majd megszakadt a szíve.

— Mi bajod, feleség?

— Jaj, lelkem, uram, meghalok!

Összehívatta a király mind a leghíresebb doktorokat, s azok írtak a királynénak mindenféle csudaorvosságot, de a királyné csak nyögött, csak

jajgatott. Egyszer aztán azt mondta az urának:

— Hallod-e, engem a doktorok nem gyógyítanak meg. Az éjjel álmomban megjelent egy öregember, s azt mondta, hogy addig meg nem gyógyulok, míg annak a kocsisnak, aki idehozott, a bal kezéből s a szívéből egy falást meg nem eszem.

Elszomorodott erre a király, de azt mondta:

— Jól van, feleség, csak meg ne halj, én azt is megteszem: levágatom a kocsis bal kezét, s kivételem a szívé, ámbátor mindég hűséges emberem volt.

Lement a király nagy búsan az istállóba, de nem mert szólni a kocsisnak, az kérdezte meg hát:

— Miért búsul, felséges királyom?

— Hej — sóhajtott a király —, meg sem is merem mondani neked!

— Ne is mondja felséges királyom, mert én úgyis tudom. Azt akarja a királyné, hogy vágassa le a bal kezemet, s vetesse ki a szívemet, mert ha abból nem eszik, meghal. Hiszen nem bánom, vágassa le felséged a bal kezemet, csak a szívemet ne vetesse ki, mert jó lesz ahelyett egy esztendő malac szíve is, úgysem ismeri meg a királyé. Én meg elmegyek világgá, csak adjon felséged pénzt elegendőt.

A könnye is kicsordult a királynak erre a beszédre, fájt a szíve erősen, hogy az ő hűséges emberének le kell vágassa a bal kezét, de mégiscsak levágatta, ám a szívé csakugyan nem vétette ki, hanem ehelyett egy esztendő malacnak a szívé vitte föl a királynénak.

— Itt van, édes feleségem, a kocsisnak a keze s a szíve.

Hej, nagyot kacagott erre a királyné, kiugrott az ágyból, s mondta:

— Nem eszem én sem a kezéből, sem a szívéből, csak azt vártam, hogy elpusztítsd azt a gazembert!

Azzal megfogta a királyt, s úgy megverte, hogy minden csontja ropogott belé, aztán kikergette az udvarból, de elébb esküszóval meg kellett fogadni a királynak, hogy kondás lesz, s senkinek meg nem mondja, hogy király volt valaha!

Úgy is lett, ahogy a királyné akarta. Most már övé volt az egész ország, úgy élt, ahogy akart, nem félt senkitől, mert ő volt az országban a leg-erősebb.

Ezalatt a csonka kocsis ment, mendegélt hegyeken-völgyeken át, országról országra, s ím, egyszer csak találkozik azzal az emberrel, akit az óriáskirály udvarában lelőtt az oszlopról. Megszólítja a sánta embert:

— Hová, merre, földi?

— Bujdosom, földi.

— Hát engem ismersz-e?

— Nem én.

— Pedig én szabadítottalak meg az óriáskirály udvarában az oszlopról. Lásd, én is de megjártam! Elmondta a sánta embernek, hogy járt, mint járt. Egyszeriben erős barátságot fogadtak, s együtt mentek tovább. Mennek, mendegélnek, estére reneteg erdőbe érnek, s ottan megállapodnak.

— Hallod-e, Sánta pajtás — mondotta a csonka kocsis —, tovább ne is menjünk, maradjunk itt.

— Nem bánom, Csonka pajtás, maradjunk itt.

Hamarosan kalibát csináltak, s csak eleségért jártak ki az erdőből, ott éltek, onnét el sem kíváncsoktak. Hanem ahogy telt-múlt az idő, azt találja mondani Csonka pajtás:

— Hallod-e, Sánta pajtás, jó volna, ha egy leányt hoznánk ide, aki süssön-főzzön s mosson nekünk.

— Bizony jó volna, Csonka pajtás, de hová menjünk leányért?

— Tudom én azt, Sánta pajtás. Az erdő mellett van egy város, abban lakik egy özvegy királyné, annak három leánya. Hozzuk el a legkisebbiket.

— Jól van, Csonka pajtás, de hogy hozzuk el?

— Úgy, Sánta pajtás, hogy taligát csinálunk, abba te beleülsz, én meg a városba húzlak, éppen a templom elé. A királyné mindennap jár a templomba, elől megy ő, utána egyenkint a leányai, úgy osztogatják a koldusoknak az alamizsnát. Mikor a legkisebb királykisasszony alamizsnát ad neked, hirtelen kapd föl a taligára, én meg úgy elszaladok veletek, mint a szél.

Megcsinálják a taligát, bemennek a városba, a templom előtt megállanak, Sánta pajtás keserve-tesen énekel: adjanak, adjanak, amit Isten adott. Mert hogy látták a sántaságát, adott mindenki jó szívvel, amit adhatott: adott a királyné is, a két idősebb leánya is, utoljára a kicsi királykisasszony is. Na, amint a pénzt nyújtotta Sánta pajtásnak, ez hirtelen felkapta a taligára, Csonka paj-

tás meg uccu! szaladt velök, mint a szél, s egy szempillantás alatt úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. A királyné a templomban vette észre, hogy hibádzik a legkisebb leánya: kérdi az idősebbeket, de azok nem láttak, hallottak semmit: kiszaladnak a templomból, kérdik a koldusokat, s ezek meg is mondják, hogy ők bizony látták, amint két koldus elszaladt a királykisasszonnyal.

Keresték a királykisasszonyt mindenfelé, a városban, az országban, idegen földön, de hírényomát sem találták sehhol. Bezzeg hogy mindenütt keresték, csak az erdőben nem. Ott a királykisasszonynak jó dolga volt, főzött-sütött, mosott, sepergetett, Csonka meg Sánta pajtás vitt neki minden jót, mit szeme-szája kívánt. Egyszer azonban mit látnak, mit nem, azt látják, hogy a királykisasszony soványodik, halaványodik. Nem tudták elgondolni, mi baja lehet, hiszen étele-itala kijárt bőségesen, de hiába kérdezték, faggatták, a királykisasszony nem felelt, csak nézte a földet nagy szomorún.

Hát azért soványodott, haloványodott a királykisasszony, mert minden áldott reggel, amint Csonka meg Sánta pajtás elment hazulról, oda ment a kalibába egy vén boszorkány, ez csak ránézett a leányra, s az abban a pillanatban hanyatt esett, meg sem tudott mozdulni. Akkor a vén boszorkány ráfeküdt a leány mellére, s úgy szívta a vérét, drága piros vérét. Ettől soványodott, ettől haloványodott a leány, de nem mert szólni, mert a

boszorkány megfenyegette, hogy ha szólni talál Csonka meg Sánta pajtásnak, szörnyű halálnak halálával halatja meg.

Mondja Csonka pajtás Sánta pajtásnak:

— Hallod-e, Sánta pajtás, kifogyunk a leányunkból. Holnap reggel elbújok a kalibába, te meg egy fejszével húzódj a kaliba mögé, hadd lássuk, ki jár ide, mert, bizony mondom, jár ide valaki.

Úgy tettek, ahogy határozták, s hát csakugyan jött a boszorkány. Azt hitte, hogy Csonka meg Sánta pajtás kiment az erdőbe vadászni, bement hát nagy bátran a kalibába, ránézett a leányra, s ím, az csak ledöndült a földre, mint egy darab fa, akkor meg a vén boszorkány a mellére borult, s úgy szívta a vérét, drága piros vérét.

Haj, előszökik Csonka pajtás, megragadja a boszorkányt, s kiáltja Sánta pajtást:

— Ide, hé, ide! — s míg Csonka pajtás fogta, Sánta pajtás a fejszével minden csontját-bontját összetörte a boszorkánynak. De üthették-verhették, minden csontját-bontját összetörhették, a szuszt nem tudták kiverni belőle.

— Ne üssetek — könyörgött a boszorkány —, hagyjátok meg életemet, s olyan forráshoz viszlek, hogy kezetek-lábatok újra nő a vizétől!

Abbahagyták az ütést, s a boszorkány el is vezette egy forráshoz. Sánta pajtás mindjárt belé akarta dugni a lábát, de Csonka pajtás nem engedte.

— Várj, elébb próbáljuk meg ággal!

Letört egy ágat, a forrásba mártotta, s hát az ág lángra lobbant, s egyszeriben porrá égett.

Több sem kellett Csonka meg Sánta pajtásnak, ütötték a boszorkányt, ahogy bírták, de a boszorkány megint könyörgésre fogta, s megesküdtött, hogy most az igazi forráshoz vezet, csak hagyják meg az életét.

Viszi a másik forráshoz, de Csonka pajtás ezt is megpróbálta elébb egy ággal, mégpedig száraz ággal, s hát ahogy belémártotta, a száraz ág egyszeriben megelevenedett, levelet hajtott, szépen kizöldült. Most már Csonka belemártotta csonka karját, Sánta is a lábát, s ím, Csonkának keze nőtt, Sántának lába, hanem azért a boszorkányt, hogy többet senki lelket ne sanyargathasson, addig verték, míg a szuszt ki nem adta.

Telt-múlt az idő, a királykisasszony, hogy a boszorkány többet nem szívta a vérét, olyan piros

lett, mint az égő piros rózsa, s hétszerte szebb, mint annak előtte. Azt mondja egyszer Csonka pajtás Sánta pajtásnak:

— Sánta pajtás, egyet mondok, kettő lesz belőle. Valamelyik kettőnk közül vegye feleségül a királykisasszonyt. Kérdezzük meg, melyünkhöz húzódik inkább a szíve.

— Nem bánom, Csonka pajtás, kérdezzük meg.

Este, hogy hazatértek a vadászatból, meg is kérdezték, hogy melyiket szereti. A leány azt mondta:

— Én mind a kettőt szeretem.

— De melyünkhöz húz jobban a szíved? - kérdezte Csonka pajtás.

Felelte a leány:

— Tehozzád, Csonka pajtás.

No ha úgy, hát legyen úgy. Csonka pajtás feleségül vette a királykisasszonyt. Hanem Sánta pajtás erősen szomorú volt. Mondta Csonka pajtás:

— Ne búsulj, Sánta pajtás, neked is szerzünk feleséget! Van még a királynénak két leánya.

Csonka pajtásnak volt pénze elegendő, csináltatott magának is, Sánta pajtásnak is szép királyi ruhát, de még a feleségének is, s úgy mentek a királyné városába, de Csonka pajtás megparancsolta a feleségének, hogy sűrű selyemfátyollal takarja el az arcát, nehogy odahaza megismerjék, így mentek a királynéhez, s ott Csonka pajtás mindjárt eládat, hogy az ő királyi pajtása háztűznézőbe jött.

Mondta a királyné:

— Hozott a szerencse, éppen jókor jöttetek, mert a legidősebb leányomat most adtam férjhez, s még csak egy leányom van párja nélkül.

Kérdezte Csonka pajtás:

— S nincs több leánya felségednek?

— Volt még egy, de azt két koldus elrabolta.

Merthogy a királykisasszonynak tetszett Sánta pajtás, egyszeriben megtartották a lakodalmat. Akkor aztán Csonka pajtás felesége is levetette arcáról a sűrű selyemfátyolt.

Hej, Uram, Jézus, lett öröm! Hét álló hétig állott a hejehuja, dínomdánom, lakodalom, s hogy annak vége lett, a királyné Csonka pajtásnak adta

az országát s királyságát, Sánta pajtást pedig főfőgenerálisnak tette. De Csonka pajtásnak nem sokáig volt maradása az országban, mert eszébe jutott az ő volt királya, akiről tudta, hogy keserves sorra jutott. Elbúcsúzott a feleségétől, s hatlovas hintón elment az ő volt királyának az országába, s ím, csakugyan meg is találta a királyt egy pusztaságon, amint disznókat őrzött szegény feje. Leszáll a hintóból, megy a kondáshoz, s kérdi:

— Mit csinál, felséges királyom?

Felelte a király:

— Nem vagyok én király, kondás voltam mindég.

— Hát engem ismer-e?

— Nem ismerem.

— Pedig én felséged volt szakácsa vagyok, akinek a bal kezét levágatta a királyné kívánságára. Ne búsuljon felséged, mert lám, újra kinőtt a karom, most én is király vagyok, s azért jöttem, hogy felségedet visszavigyem illő helyére.

De a király semmiképpen sem akart visszamenni, erővel fogta meg Csonka pajtás, s úgy ültette maga mellé a hintóba. Egyenest behajtott a király udvarába, fölmennek a palotába, s mondja ott Csonka pajtás a királynénak:

— Ismeri-e felséged ezt az embert?

— Nem ismerem.

— Hát tudja meg, hogy ez az ember a felséged ura. Én meg az az ember vagyok, akinek a bal kezét s a szívét felséged meg akarta enni!

Hej, megijedt a királyné, térdre esett, s úgy könyörgött Csonka pajtásnak, hogy csak ne bántsa, úgy bánik ezután az urával, mint a hímes tojással.

Egyszeriben langyos fürdőket csináltatott az urának, királyi ruhába öltöztette, cirókálmárókálta, hízelkedett neki.

Akkor azt mondta Csonka pajtás:

— Hát aztán így legyen ezentúl is, mert ha meghallom, hogy rosszul bánik az urával, idejövök, s bizony mondom, megbánja felséged.

Azzal Csonka pajtás visszament az országába, s többet nem is kellett visszajöni az ő volt királyának az országába, úgy élt a király s a királyné, mint két gilicemadár.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.